

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6CoP/27/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5313206481
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 04. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Urbanová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2014:5313206481.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v právnej veci navrhovateľky: C. V., rod. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom P. G. XXXX/XX, XXX XX V., štátnej občianky SR, právne zastúpenej Mgr. Michalom Mozolíkom, advokátom, so sídlom G. XXXX, XXX Z., proti odporcovi: I. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom P. G. XXXX/XX, XXX XX V., štátneho príslušníka SR, v konaní o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností rodičov k maloletým deťom V. C., nar. XX.XX.XXXX, I., nar. XX.XX.XXXX a K., nar. XX.XX.XXXX, všetky deti bytom ako navrhovateľka, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí rodiny Čadca, na čas po rozvode, o odvolaní odporcu proti rozsudku Okresného súdu Čadca č. k. 7P/13/2013-81 zo dňa 26.09.2013, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu Čadca č. k. 7P/13/2013-81 zo K. 26.09.2013 vo výrokoch o zverení maloletých detí do osobnej starostlivosti matky, o určení výživného otca, t.j. odporcu, na maloleté deti, ako aj vo výrokoch o úprave styku otca, t. j. odporcu, s maloletým K. a zákaze styku otca s maloletými deťmi C. a I. a vo výroku o trovách konania **z r u š u j e a v e c m u v r a c i a** na ďalšie konanie.

Vo zvyšnej časti (t. j. vo výroku, ktorým súd manželstvo účastníkov rozviedol) zostáva rozsudok Okresného súdu Čadca č. k. 7P/13/2013-81 zo dňa 26.09.2013 **n e d o t k n u t ý**.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom okresný súd manželstvo účastníkov C. V., rod. T., nar. XX.XX.XXXX a I. V., nar. XX.XX.XXX2 uzavreté dňa 16.01.1999 v Rímsko-katolíckom kostole v Čadci, zapísané v knihe manželstiev Matričného úradu Čadca, vo zväzku 9, ročník 1999, na strane 297, pod poradovým číslom 4 rozviedol. Zároveň maloleté deti V.: C., nar. XX.XX.XXXX, I., nar. XX.XX.XXXX a K., nar. XX.XX.XXXX na čas po rozvode zveril do osobnej starostlivosti matky, ktorá ich bude zastupovať a spravovať ich majetok. Odporcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloletých detí V.: C. sumou 100,00 eur mesačne, I. sumou 100,00 eur mesačne a K. sumou 80,00 eur mesačne, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky maloletých detí. Zároveň odporcovi upravil styk s maloletým K., XX.XX.XXXX a to tak, že odporca je oprávnený stýkať sa s maloletým K. každú stredu a nedeľu v kalendárnom týždni v čase od 09.00 hod. do 17.00 hod. s tým, že otec si maloleté dieťa prevezme a po ukončení styku ho opäť odovzdá v mieste bydliska matky. Okrem toho súd zakázal odporcovi styk s maloletými deťmi C. V. a I. V.. O trovách konania rozhodol tak, že žiadne z účastníkov nemá právo na ich náhradu.

V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že v prejednávanej veci sú dané podmienky pre rozvod manželstva účastníkov (§ 22 a § 23 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine, ďalej aj „zákon o rodine“), keď konštatoval, že príčinou rozvratu manželstva bolo najmä agresívne správanie sa odporcu voči navrhovateľke a zvýšené požívanie alkoholických nápojov zo strany odporcu. Odporca sa totiž dlhodobo správa voči navrhovateľke agresívne, ponížujúco, fyzicky ju napáda, za čo bol opakovane odsúdený v trestnom konaní za zločiny týrania blízkej a zverenej osoby a bol a vo výkone trestu odňatia slobody. Odporca tiež navrhovateľke vulgárne nadáva,

osočuje ju a opakovane sa jej vyhráža zabitím. Svedkami násilností zo strany odporcu boli aj maloleté deti účastníkov, a preto je rozvod manželov aj v ich záujme. Odporca ako hlavnú príčinu rozvratu manželstva považoval zasahovanie navrhovateľkiných rodičov do ich spolužitia. Táto skutočnosť však v konaní nebola preukázaná. Navyše rodičia navrhovateľky nebývajú s účastníkmi konania v spoločnej domácnosti. Z vykonaného dokazovania však prvostupňový súd dospel k záveru, že vzťahy medzi manželmi sú tak vážne narušené a trvalo rozvrátené, že manželstvo si nemôže plniť svoj účel a preto návrhu na rozvod manželstva vyhovel.

Prvostupňový súd zároveň rozhodoval aj o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode (§ 24 ods. 1 a 3 zákona o rodine) a uviedol, že maloleté deti na čas po rozvode zveril do osobnej starostlivosti navrhovateľky, t. j. matky, ktorá ich bude zastupovať a spravovať ich majetok. Odporca s takýmto riešením súhlasil, pričom súd na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že matka poskytuje maloletým deťom dostatočnú starostlivosť.

Navrhovateľka žiadala, aby súd zaviazal odporcu prispievať na výživu maloletého C. sumou 100,00 eur mesačne, maloletého I. sumou 100,00 eur mesačne a maloletého K. sumou 80,00 eur mesačne vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k jej rukám. Odporca s určením výživného na maloletého I. a K., v navrhovanej výške súhlasil. Nesúhlasil s platením výživného na maloletého C., ktorý podľa jeho názoru nie je jeho synom, čo mu povedala tak navrhovateľka, ako aj jej rodičia. Túto skutočnosť preukazoval vyjadrením navrhovateľky zo dňa 14.12.2006, v ktorom je uvedené, že z ich manželstva pochádza jedno dieťa. Z rodného listu maloletého C. bolo nepochybne zistené, že ako otec je v ňom zapísaný odporca, pričom dieťa sa narodilo počas trvania manželstva účastníkov. Keďže nebolo rozhodnuté o zapretí otcovstva odporcu k maloletému C., odporca má voči tomuto dieťaťu rovnako vyživovaciu povinnosť. Navrhovateľka je nezamestnaná, evidovaná na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Čadca od 17.06.2013, poberá dávky v hmotnej núdzi vo výške 291,20 eur a prídavky na tri maloleté deti vo výške 69,30 eur. Odporca je nezamestnaný, evidovaný na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Čadca ako uchádzač o zamestnanie od 09.05.2012. Sám uviedol, že si privyrába brigádnickou činnosťou, a preto súd zaviazal odporcu prispievať na výživu všetkých maloletých detí vo vyššie uvedených sumách navrhnutých matkou.

Účastníci konania bývajú naďalej v spoločnej domácnosti, a to aj napriek tomu, že uznesením Okresného súdu Čadca č. k. 10C/192/2013-18 zo dňa 13.06.2013 bolo nariadené predbežné opatrenie, ktorým súd uložil odporcovi, aby dočasne nevstupoval do bytu, v ktorom býva v spoločnej domácnosti s navrhovateľkou. Odporca naďalej býva v predmetnom dome, napriek uvedenému súdному rozhodnutiu, pričom na jeho základe navrhovateľka podala na Okresný súd Čadca návrh o vylúčení odporcu z užívania predmetného bytu. V dôsledku toho bol prvostupňový súd toho názoru, že je potrebné upraviť styk odporcu s maloletými deťmi na čas po rozvode. Navrhovateľka v návrhu na začatie konania žiadala, aby súd zakázal odporcovi styk so všetkými maloletými deťmi.

Na pojednávaní však navrhla, aby súd zakázal odporcovi styk s maloletým C. a maloletým I., a zároveň, aby súd upravil styk odporcovi s maloletým K., a to tak, že otec sa môže stretávať s dieťaťom každú stredu a každú nedeľu v čase od 09.00 hod. do 17.00 hod. Z vykonaného dokazovania mal okresný súd preukázané, že odporca sa s maloletým C. nestretáva. Maloletý C. býva u rodičov navrhovateľky od veku dvoch rokov. Odporca sa k nemu vždy správal agresívne. Odporca opakovane tvrdil, že maloletý C. nie je jeho synom a nechcel na neho platiť výživné, a taktiež neprejavil záujem stretávať sa s ním. Z uvedených dôvodov súd zakázal odporcovi styk s maloletým C.. Súd mal tiež preukázané, že odporca sa aj voči maloletému I. správa agresívne. Aj pred hliadkou polície dňa 27.04.2013 vykrikoval na syna I. a vulgárne mu nadával. Sám odporca uviedol, že maloletý I. mu neustále odporuje, čo u neho vyvoláva agresivitu a reaguje tak, že synovi začne vulgárne nadávať, pričom mu dá aj „výhovné zaucho.“ Odporca uviedol, že by sa s maloletým I. chcel stretávať, ale že jednak mu to je v podstate jedno a to aj z toho dôvodu, že nevie kedy by sa s ním stretával keďže I. musí chodiť do školy. Navrhovateľka uviedla, že I. sa s otcom nechce stretávať a nemá k nemu žiaden vzťah. Bojí sa ho, pretože odporca mu nadáva. Z takto vykonaného dokazovania okresný súd dospel k záveru, že odporca nemá k maloletému I. vytvorený bližší citový vzťah. Správa sa k nemu agresívne, vulgárne mu nadáva a niekedy aj na neho fyzicky zaútočí. Podľa názoru súdu je preto potrebné v záujme maloletého dieťaťa zakázať styk odporcu s ním.

Z vykonaného dokazovania tiež vyplynulo, že odporca má iný vzťah k maloletému K. ako k ďalším dvom synom - C. a I.. Sám odporca opakovane uvádzal, že maloletého K. veľmi ľúbi a je na neho naviazaný a má záujem stretávať sa s ním čo najčastejšie. Túto skutočnosť potvrdila na pojednávaní aj navrhovateľka, s tým, že odporca sa k maloletému K. správa pekne a má s ním pekný vzťah. Z tohto

dôvodu je v záujme maloletého K. stretávať sa s otcom, ktorý ho má rád a na rozdiel od ostatných detí sa k K. správa pekne. Z uvedených dôvodov súd prvého stupňa rozhodol o oprávnení otca stýkať sa s maloletým K. každú stredu a nedeľu v čase od 09.00 hod. do 17.00 hod. V súčasnej dobe maloletý K. nenavštevuje materskú školu, preto je možné, aby sa odporca s ním stýkal aj počas týždňa, nie len cez víkend.

Rozhodnutie o trovách konania prvostupňový súd odôvodnil ust. § 144 O.s.p.

Proti tomuto rozhodnutiu podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie odporca, t. j. otec maloletých detí, a to proti výroku o určení výživného na všetky tri maloleté deti.

Uviedol, že je nezamestnaný a nemá žiaden príjem; je v hmotnej núdzi a nemá ani kde bývať. Už dlhšiu dobu si hľadá zamestnanie, no beznádejne. Zdôraznil, že je vedený na úrade práce ako uchádzač o zamestnanie. V súčasnosti sa mu zriedka naskytla brigáda a pracoval aj na dohodu. Požiadal odvolací súd o zvážení celej veci a úpravu výživného, keďže je bez finančných prostriedkov a aj bezdomovec.

Navrhovateľka vo svojom vyjadrení navrhla napadnutý rozsudok vo výroku o určení výživného ako vecne správny potvrdiť. Súčasne si uplatnila voči odporcovi náhradu trov odvolacieho konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia.

Uviedla, že prvostupňový súd v konaní riadne zistil a posúdil skutkový stav a následne rozhodol v súlade s platnými právnymi predpismi. Situácia odporcu, ktorú popísal vo svojom opravnom prostriedku bola zapríčinená jeho vlastným konaním. Odporca je zdravý človek, bez akéhokoľvek postihnutia, alebo zdravotnej poruchy, takže má možnosť a schopnosť pracovať, avšak v žiadnom pracovnom pomere nezotrvá dlhšiu dobu. Jedným z dôvodov je aj jeho násilnícka povaha, ktorú prejavuje nielen voči navrhovateľke, ale voči ich maloletým deťom. To, že si odporca privodil vlastným konaním situáciu, v ktorej sa momentálne nachádza, nemôže byť na úkor jeho maloletých detí. Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť. Výživné pre maloleté deti je prvoradé a má prednosť pred inými výdavkami. Odporca sa preto nemôže úmyselne vyhýbať plneniu svojej zákonnej povinnosti. Matka si svoju vyživovaciu povinnosť voči deťom plní nielen osobnou starostlivosťou, no je nevyhnutné, aby jej odporca s ich výživou pomáhal. Aj o právnu pomoc musela matka požiadať Centrum právnej pomoci, aby jej ustanovilo bezplatného právneho zástupcu.

Kolízny opatrovník zostal v odvolacom konaní nečinný.

Krajský súd, ako súd odvolací, po zistení, že odvolanie podal včas účastník konania (§ 204 ods. 1, § 201 O.s.p.) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 201 vety prvej O.s.p.) pričom podanie opravného prostriedku nie je vylúčené podľa § 202 O.s.p., bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) v rozsahu uvedenom v ust. § 212 ods. 2 písm. a) O.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok okresného súdu a podľa § 221 ods. 1 písm. f), h) O.s.p. ho vo výrokoch zverení maloletých detí do výchovy matky, v určení výživného otca na maloleté deti, o úprave styku otca s maloletým K. a o zákaze styku odporcu s maloletým C. a I., ako ja závislom výroku o trovách konania zrušil podľa § 221 ods. 2 O.s.p. a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie z nasledovných dôvodov:

V zmysle ust. § 113 ods. 1 O.s.p. s konaním o rozvod manželstva je spojené konanie o úpravu pomerov manželov k maloletým deťom z ich manželstva na čas po rozvode. Súčasne treba uviesť, že konanie vo veciach maloletých, ktoré možno začať aj bez návrhu, sa súd spravuje vyšetrovacou zásadou, ktorej dôsledkom je primárna zodpovednosť súdu za zistenie skutkového stavu, ktorá je jeho povinnosťou, ktorú bude musieť splniť bez ohľadu na dôkazné návrhy a aktivitu účastníkov § 120 ods. 2 O.s.p. napriek tomu, že návrhy na ďalšie dokazovanie účastníkmi neboli v konaní produkované, okresný súd mal postupovať v súlade s vyššie uvedeným zákonným ustanovením a vykonať dokazovanie na zistenie skutkového stavu, na základe ktorého by mohol v súdnej veci ustáliť splnenie predpokladov pre rozhodnutie o právach a povinnostiach rodičov k maloletým deťom na čas po rozvode.

Keďže odvolací súd nie je viazaný rozsahom odvolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie bez návrhu (§ 212 ods. 2 písm. a) O.s.p.) rozsudok okresného súdu zrušil aj v ostatných výrokoch týkajúcich sa práv a povinností rodičov na čas po rozvede k maloletým deťom, a nie len výslovne odvolaním napadnutý výrok o určení výživného na maloleté deti.

Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že prvostupňový súd bez akéhokoľvek podrobnejšieho skúmania zveril všetky tri maloleté deti na čas po rozvede do osobnej starostlivosti matky, ktorá ich bude zastupovať a spravovať ich majetok. Z vykonaného dokazovania však vyplýva, že maloletý C. V., nar. XX.XX.XXXX už od svojich dvoch rokov býva u svojich starých rodičov (rodičov navrhovateľky). Táto skutočnosť vyplýva z vylúču navrhovateľky na pojednávaní, konanom dňa 26.09.2013, keď ona sama uviedla, že nechcela, aby išiel malý C. bývať naspäť k rodičom, ani jej rodičia to už nechceli, lebo videla, že odporca je voči nemu agresívny. Uvedená okolnosť vyplýva aj zo šetrenia kolízneho opatrovníka v rodine a jeho správy o tomto šetrení zo dňa 23.09.2013 (č. l. 63 spisu), z ktorej vyplýva, že dieťa je žiakom 8. ročníka ZŠ - Žarec, Čadca, dosahuje slabé študijné výsledky, nechce sa učiť. Na koncoročnom vysvedčení zo siedmeho ročníka mal štvorky a zdržiava sa u starých rodičov. Napriek tomu, túto okolnosť okresný súd pri svojom rozhodovaní prehliadol a vôbec sa ňou nezaoberal a zveril maloletého C. na čas po rozvede do výchovy matky. Maloletý C. má aktuálne takmer pätnásť rokov, no okresný súd nepovažoval za potrebné ho vypočuť vzhľadom k vyššie uvedenej situácii, či je ochotný bývať s matkou, alebo so starými rodičmi postupom v súlade s ust. § 100 ods. 3 O.s.p..

Len na základe dôsledne zisteného stavu ohľadne výchovy je možné následne rozhodnúť o zverení maloletého C., či už od výchovy jedného z rodičov, prípadne jeho starých rodičov. V tomto smere však nebolo vykonané v konaní žiadne bližšie šetrenie, ani dokazovanie. Správa o šetrení v domácnosti matky je zo strany kolízneho opatrovníka veľmi strohá a nepostačujúca pre rozhodnutie súdu o zverení všetkých maloletých detí do výchovy matky. Rovnako sa prvostupňový súd nezaoberal citovými väzbami jednotlivých detí navzájom, vzhľadom na vzniknutý stav, t. j. s prihliadnutím na ich dvanásťročné oddelené spolužitie.

V dôsledku toho odvolací súd musel zrušiť aj od tohto výroku závislý výrok o určení výživného otca na všetky tri maloleté deti.

Pozornosti odvolacieho súdu neunikol fakt, že odporca je násilníckej povahy, ktorý bol opakovane v trestnom konaní Okresným súdom Čadca uznaný vinným zo spáchania: 1) trestného činu násillia proti skupine obyvateľov a proti jednotlivcovi podľa § 197 a) ods. 1 Trestného zákona, 2) trestného činu týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 215 ods. 1 písm. a), e) ods. 2, písm. d) Trestného zákona, 3) trestného činu násillia proti skupine obyvateľov a proti jednotlivcovi podľa § 197 a) ods. 1, ods. 2 Trestného zákona, 4) trestného činu násillia proti skupine obyvateľov a proti jednotlivcovi podľa § 197 a) ods. 1, ods. 2 Trestného zákona - trestného činu ublíženia na zdraví podľa § 221 ods. 1 trestného zákona, trestného činu ublíženia na zdraví podľa § 221 ods. 1 Trestného zákona, 6) trestného činu násillia proti skupine obyvateľov a proti jednotlivcovi podľa § 197 ods. 1, 2 trestného zákona, za ktorý mu bol uložený úhrnný trest odňatia slobody nepodmienečne v trvaní troch rokov zo zaradením do prvej nápravno-výchovnej skupiny a súčasne mu bolo uložené ochranné protialkoholické liečenie vo forme ambulantnej liečby. Trestných činov uvedených pod bodmi 2), 3), 4) a 6) sa dopustil na navrhovateľke (rozsudok Okresného súdu Čadca č. k. 2T/170/2005-241 zo dňa 18.01.2006). Rovnako z rozsudku Okresného súdu Čadca č. k. 1T/101/2011-245 zo dňa 26.10.2011 bolo preukázané, že odporca bol uznaný vinným zo spáchania zločinu týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) trestného zákona, za čo bol odsúdený na trest odňatia slobody vo výmere dva roky, ktorého výkon mu bol podmienečne odložený na skúšobnú dobu v trvaní troch rokov. Uznesením OR PZ Čadca ČVS: ORP-564/OO-CA-2013 zo dňa 24.05.2013 bolo voči odporcovi začaté trestné stíhanie a vznesené obvinenia za prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona, ktorého sa mal dopustiť tak, že sa navrhovateľke vyhrážal smrťou po tom, čo sa zastala ich spoločného syna I., jej doslovne povedal, že ju zabije a že keby ju zabil, tak ju odnesie v taške a nik by o nej nevedel. Ďalej jej povedal, že má zbraň. V ďalšej izbe na zemi boli schúlené deti K., vo veku 4 roky a I. vo veku 10 rokov. Od matky hliadka zistila, že jej manžel ich každý deň budí, kedykoľvek a v akúkoľvek hodinu, a nedovolí im spať, vykrikuje na nich, že sú psychopati a budú poslúcha, a toto sa opakuje či je opitý alebo triezvy. Manžel ju neustále ponižuje, ale čo ju najviac trápi, že deti týra, vyvoláva u nich strach a drží ich v strese, nedovolí im spať, ani televízor pozrieť, nedovolí chodiť K. do škôlky a pod. Z obsahu spisového materiálu

tiež vyplýva viacero priestupkových konaní voči odporcovi za prečin nebezpečného vyhrážania, či proti občianskemu spolunažívaniu. Z uznesenia OR PZ Čadca zo dňa 15.03.2003 ČVS: ORP-441/2003, okresný súd zistil, že bolo začaté trestného stíhanie a vznesené obvinenie navrhovateľke z násillia proti skupine obyvateľov a proti jednotlivcovi podľa § 197a ods. 1, ods. 2 Trestného zákona, ktorého sa mala dopustiť navrhovateľka voči odporcovi.

V dôsledku násilného správania sa odporcu bolo aj následné uznesenie Okresného súdu Čadca č. k. 10C/192/2013-18 zo dňa 13.06.2013, ktorým súd nariadil predbežné opatrenie, ktorým odporcovi uložil, aby nevstupoval dočasne do bytu č. 47 nachádzajúceho sa na 5 posch. bytového domu č. súp. XXXX postaveného na KN-C parcele č. 1677, na ul. L. G. XXXX/XX v V., zapísaného v Katastri nehnuteľností, Správa katastra Čadca pre katastrálne územie V. na Liste vlastníctva č. XXXX v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov - účastníkov konania vrátane podielu na spoločných častiach, spoločných zariadeniach domu v časti B-LV č. XXXX pod por. č. 11, a to všetko do právoplatného skončenia konania vo veci samej - o návrhu navrhovateľky proti odporcovi o vylúčení odporcu z užívania tohto bytu, ktorý na základe tohto uznesenia podala navrhovateľka dňa 20.06.2013 na Okresnom súde Čadca. Napriek tejto skutočnosti odporca sa naďalej zdržiava v predmetnom byte. Za takýchto okolností je rozhodnutie okresného súdu vo vzťahu k úprave styku otca s maloletým K., ako aj zákazu styku otca s maloletým C. a I. V. minimálne rozporné a nelogické. Pre takéto rozhodnutie okresný súd nemal dostatočne zistený skutkový stav a jeho rozhodnutie je predčasné. Pokiaľ je odporca agresívnej povahy (čo bolo v konaní nepochybne preukázané) je zarážajúce, že len na základe jeho tvrdenia a tvrdenia matky sa súd uspokojil s návrhom účastníkovo úprave styku s maloletým K.. Pritom sám odporca sa násilnícky správal voči navrhovateľke i jeho ostatným súrodencom aj v prítomnosti maloletého K., a naj samotný K. bol prítomný viacerých atakov otca, t. j. odporcu, voči členom rodiny, najmä ich matke. Bez dôsledne zisteného skutkového stavu príslušným znalcom z odboru psychológia, odvetvie klinická psychológia detí, klinická psychológia dospelých a poradenská psychológia je takýto záver okresného súdu prinajmenšom predčasný. Vzhľadom na násilnícku povahu odporcu odvolací súd nevidí dôvod prečo prvostupňový súd pristúpil k rozdielnej úprave styku otca vo vzťahu k maloletému K. a vo vzťahu k vyšším dvom synom - C. a I..

Pokiaľ u otca bolo zistené závažné (násilnícke) správanie a alkoholizmus vo vzťahu k členom jeho rodiny, je potrebné v konaní nepochybne zistiť, či je namieste zákaz styku odporcu so všetkými maloletými deťmi alebo len s niektorými, avšak takéto riešenie musí byť podložené dostatočne zisteným skutkovým stavom, k čomu v prejednávanej veci nedošlo. K navrhovaným výchovným opatreniam a situácie v rodine neboli vypočítaní v konaní ani maloletý C., prípadne maloletý K.. Vzhľadom k svojmu veku a vyspelosti detí by najmä staršie dve deti mohli zaujať svoje stanovisko k navrhovaným výchovným opatreniam. Nezodpovedanou zostala aj otázka, že pokiaľ súd odporcovi upravil styk s maloletými deťmi, či sú u neho splnené podmienky na realizáciu takéhoto styku, t. j. či sa má s deťmi kde stretávať v takom rozsahu ako to bolo súdom upravené, keď ako sám odporca hovorí je bez akéhokoľvek príjmu a bezdomovec. Nemožno vychádzať zo skutočnosti, že odporca ignoruje rozhodnutie súdu (predbežné opatrenie), ktorým bol vylúčený z užívania bytu, ktorý je v bezpodielovom spoluvlastníctve účastníkov. Je preto najmä v záujme maloletých detí, aby bolo vykonané aj šetrenie o podmienkach v akých sa otec aktuálne nachádza, prípadne či doposiaľ žije stále v spoločnej domácnosti s matkou. Inak je samotné rozhodnutie prvostupňového súdu rozporné a nelogické (za predpokladu, že rodičia naďalej žijú v spoločnej domácnosti), keď bolo potrebné vychádzať zo stavu, ktorý tu bol v čase vyhlásenia rozsudku (§ 154 ods. 1 O.s.p.).

Zároveň odvolací súd poukazuje na tú skutočnosť, že z pozitívneho záväzku štátu na poli ústavnej garancie a ochrany rodičovstva a rodiny, resp. rodinného a súkromného života (čl. 32 Listiny Základných práv a slobôd a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) vyplýva, že súdy sú povinné s verejnými procesnými prostriedkami vytvárať predpoklady pre urovanie narušených vzťahov medzi rodičmi a deťmi, vrátane prostriedkov donútenia, ak môže takéto opatrenie viesť k sledovanému cieľu a ak je primerané. Jediným kritériom pre vyslovenie zákazu styku rodiča s dieťaťom, je aktuálna nevyhnutnosť takéhoto opatrenia a záujem dieťaťa, z ktorého táto nevyhnutnosť vyplýva. To však v prejednávanej veci nebolo dostatočne preukázané.

Pozornosti odvolacieho súdu neunikla ani skutočnosť, že starostlivosť matky o maloleté deti zo strany kolízneho opatrovníka nebola zistená dostatočne a taktiež nebola hodnotená veľmi pozitívne (túto nemožno vnímať len v porovnaní so starostlivosťou otca o deti), pričom okresný súd opomenul, že má k dispozícii aj výchovné opatrenia upravené v ust. § 37 zákona o rodine, aplikáciou ktorých sa vôbec

nezaoberal. Je zrejmé, že v rodine účastníkov zlyhala výchova, najmä vo vzťahu k maloletému C., ktorý dvanásť rokov nežije s rodičmi v spoločnej domácnosti. Hoci dieťa žije od dvoch rokov veku u starých rodičov, zveril ho bez ďalšieho do výchovy matky.

K odvolacím námietkam otca odvolací súd pre úplnosť uvádza, že pri rozhodovaní o výške výživného na maloleté deti na čas po rozvode je treba dôsledne skúmať jednak osobné, majetkové a zárobkové pomery povinného rodiča (v súdnej veci odporca). Len v prípade, ak má súd preukázané obidve tieto okolnosti v dostatočnej miere, môže vo veci rozhodnúť. Pri posudzovaní potenciality príjmov povinného rodiča musí súd postupovať veľmi prísne a zhodnotiť všetky relevantné skutočnosti, ktoré sa v konaní preukážu. Snaha povinného rodiča znížiť vyživovaciu povinnosť na najmenšiu možnú mieru, je zo zákona eliminovaná tým, že sa pri určovaní výšky vyživovacej povinnosti (akejkol'vek) neprihliada len na jeho skutočné príjmy, ktoré v čase vyhlásenia rozhodnutia dosahuje, ale vychádza sa z jeho potencialných príjmov, teda príjmov, ktoré by mal, resp. mohol dosahovať pri existencii objektívne preukázaných skutočností (vek, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zameranie, jeho zdravotný stav, schopnosti, prax, dopyt na trhu práce a podobne). Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku alebo majetkového prospechu. Samozrejme pri určovaní vyživovacej povinnosti sa prihliada i na fakt, že matka, t.j. navrhovateľka si vyživovaciu povinnosť voči dvom maloletým deťom plní aj výkonom osobnej starostlivosti a uspokojovaním ich bytovej potreby (§ 62 ods. 4 zákona o rodine). Z dokazovania vykonaného doposiaľ okresným súdom vyplýva, že otec, t.j. odporca je zdravý, v produktívnom veku a v záujme zabezpečenia výživy svojich maloletých detí je v jeho schopnostiach a možnostiach nájsť si aj zamestnanie, z ktorého by mal dostatočný príjem (t.j. pracovný pomer založený pracovnou zmluvou, prípadne na základe dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru, brigádu).

Zo zákonných ustanovení citovaných okresným súdom v napadnutom rozhodnutí a z popísaného skutkového stavu vyplýva, že okresný súd v prejednávanej veci nedostatočne zistil skutkový stav pre rozhodnutie o úprave práv a povinností rodičov k maloletým deťom na čas po rozvode, t. j., aj čo sa týka zverenia maloletých detí na čas po rozvode do výchovy niektorých rodičov a následne je predčasné aj jeho rozhodnutie o výživnom na maloleté deti, ktoré treba posúdiť z hľadiska kritérií uvedených vyššie. Keďže sa jedná o konanie, ktoré možno začať aj bez návrhu, okresný súd musí skutkový stav zistiť dôsledne tak vo vzťahu k rozhodnutiam o výchove, výžive maloletých detí, ako aj úprave/zákaze styku otca s maloletými deťmi.

V dôsledku toho odvolací súd rozsudok okresného súdu vo výroku o zverení maloletých detí do výchovy matky, v napadnutom výroku o výživnom na maloleté deti na čas po rozvode, vo výrokoch o úprave/zákaze styku k maloletým deťom a tiež v závislom výroku o trovách konania podľa § 221 ods. 1 písm. f), h) a ods. 2 O.s.p. zrušil a vec vrátil okresnému súdu na nové konanie.

V ďalšom konaní okresný súd doplní dokazovanie v naznačenom smere, t. j., dôsledne zistí pomery v domácnosti matky i otca, prípadne starých rodičov, u ktorých žije maloletý C., ako podklad pre zverenie maloletých detí do výchovy niektorého/niektorých z nich, pričom prihliadne aj na názor najmä starších dvoch maloletých detí v súlade s ust. § 100 ods. 3 O.s.p.. Po náležite zistenom skutkovom stave súd I. stupňa tiež zváži uloženie výchovných opatrení upravených v ust. § 37 zákona o rodine, prípadne rozhodne o úprave/zákaze styku otca s maloletými deťmi. Za tým účelom nariadi aj znalecké dokazovanie príslušným znalcom z odboru psychológia, odvetvie klinická psychológia detí, klinická psychológia dospelých a poradenská psychológia a požiada opätovne kolízneho opatrovníka dôsledné prešetrenie pomerov v domácnosti matky, otca i starých rodičov (rodičov matky) maloletých detí. V tomto smere je potrebné tiež doplniť výsluchy obidvoch účastníkov, starých rodičov a kolízneho opatrovníka, ako aj ďalšie dokazovanie potrebné na vydanie meritórneho rozhodnutia o výchove a výžive maloletých detí, prípadne úprave/zákaze styku otca s deťmi na čas po rozvode.

V novom rozhodnutí vo veci samej súd prvého stupňa opätovne rozhodne o trovách prvostupňového konania a v súlade s ust. § 224 ods. 3 O.s.p. rozhodne aj o náhrade trov tohto odvolacieho konania.

V časti, v ktorej súd rozhodol o rozvode manželstva účastníkov, ktorá nebola napadnutá odvolaním, zostal rozsudok okresného súdu nedotknutý týmto rozhodnutím odvolacieho súdu.

Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0 .

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie n i e j e prípustné.